H-Net Reviews
in the Humanities & Social Sciences

John T. Lauridsen. *Dansk Nazisme 1930-45.* KÖ ¸benhavn: Gyldendal, 2002. 676 p. ISBN 978-87-02-00548-6.

Reviewed by Aage Trommer (Syddansk Universitet)
Published on H-Skand (November, 2002)

Dansk nazisme–en anmeldelse

Dansk nazisme - en anmeldelse

John T. Lauridsen, der er forskningschef p Det kongelige Bibliotek, har i flere r forsket i den danske nazisme og udgivet flere afhandlinger om dette emne. Nu har han samlet disse, der hidtil har ligget godt begravet i diverse tidsskrifter, i en samlet fremstilling og dertil fjet flere nye kapitler. Det er der kommet en stor og tung bog ud af. Den er vgtig bde at tage i hnden og i sit indhold. Den er i hj grad vrd at beskftige sig med. Lauridsen slr i sin indledning fast, at det almindelige billede af de danske nazister fortsat er prget af de frste efterkrigsr. "DNSAP og dets medlemmer blev velegnede syndebukke i de frste efterkrigsr, da der skulde rases ud og gres op med besttelsestiden. For flertallet i den danske befolkning var det en mde at bortlede opmrksomheden fra egen passivitet under besttelsen p. For politikerne kunde nazisterne tage opmrksomheden fra samarbejdspolitikkens nu beklagelige hndelser." Vi ved i dag ret meget om nazisterne som et sociologisk fnomen, men Lauridsen plderer for, at interessen forskydes mod partiet, s at DNSAP bliver analyseret som et parti, der skulde klare sig i det parlamentariske system, og her er ikke blot tiden efter den 9. April 1940 interessant, men ogs for tiden fr dette tidspunkt. Han giver i denne bog selv adskillige bidrag hertil. Vi fr beskrevet oprettelsen af partiet, der blev stiftet i 1930 af den tidligere spejderchef, Cay Lembcke. Han blev i 1933 ved et "frerkup" aflst af Frits Clausen. Partiet var og blev diminutivt. Ved valget i 1939 lykkedes det omsider at komme ind i Folketinget ned tre mandater p grundlag af 31.000 stemmer eller 1,8% af vlgerne. Man kan sprge, om det overhovedet er vrd at spilde tid og opmrksomhed p et sdant minipartis gren og laden i 30rne. Lauridsens svar er, at kommunistpartiet fr 1941 var af lige s begrnset betydning, men her "er hver fraktionsstridighed og ideologisk kursndring blevet endevendt flere gange". Det yderste hjre hrer med i det samlede billede lige s vel som det yderste venstre. I et af kapitlerne beskrives DNSAPs programmer og organisationsplaner, og partiets (pauvre) bidrag fra 1939 til Folketingets arbejde gennemgs. "Det opfrte sig helt som det marginale uerfarne late-comer parti, det var". Endvidere gennemgs de overvejelser og planer, som partiet allerede fra april 1940 i en rkke udkast og forslag udarbejdede for indretningen af et nazistisk Danmark. Partiets "genrejsningsplan" skulde overbevise tyskerne om, at det var egnet til magtovertagelse. Men de bed ikke p. "Statsapparatet havde besttelsesmagten ikke tillid til, at DNSAP vilde kunne styre bedre end samlingsregeringen, nr det skulde tjene tyske forml optimalt". Et andet kapitel behandler "jdesprgsmlet". Mens tidligere forskning har hldet til den opfattelse, at Frits Clausen ikke var "synderlig overbevist antisemit", pviser Lauridsen, at partiet var grundlggende antisemitisk. Den nordiske race skulde beskyttes ved forhindring af raceblanding, og jdisk indflydelse skulde lukkes ude af kultur- og samfundslivet. Andre kapitler behandler dels DNSAPs kulturkamp rettet mod den moderne kulturs fordrvende indflydelse, dels den nazistiske plakatpropaganda. Det efterflges af et herligt kapitel om "Sprllemanden", dansk nazisme i karikatur. Ikke mindst nazisten Wilfred Petersen, der havde sit eget lille "Dansk socialistisk Parti", gjorde alt, hvad han kunde, for at hudflette rivalen Frits Clausen. Det var under retsopgret ikke strafbart i sig selv at have vret medlem af DNSAP, men de blev alligevel interneret - i alt ca. 40.000, hvoraf dog en meget stor del hurtigt blev lsladt igen. Lauridsen har sin egen spidse kommentar til retsopgret: "I Danmark var der s f nazister og heraf s mange med petitesseagtige "forseelser", at det nrmest var ndvendigt at sl dem alle i hartkorn med de vrste for at demonstrere opgre og udrensning. Proportionerne i opgret manglede... His man overalt havde valgt at bruge f.eks. unge kvinders hjlp ved tankgravning for besttelsesmagten eller skl med tyske officerer som strafkriterium, vilde Europa vre blevet sat i st. I det tidligere mnsterprotektorat Danmark lod kriterier som disse sig anvende, men ikke i en mere hrdt prvet omverden, hvor livet ogs skulde g videre". Nynazister af dags dato kalder Lauridsen en minoritet af en minoritet, drengepjat, kun gjort interessante af historielse journal-

ister. S er de sat p den plads, hvor de hrer hjemme. Bogen rummer ogs en bibliografi over partiets udgivelser, en registrant over dets plakater, oversigter over dets folketingskandidater og sysselledere samt - ikke mindst vrdifuldt - et lille leksikon om partiet og dets ledende personer. Lauridsens pen flyder let, bogen er rigt illustreret, og vil man vre klog p den danske nazisme, er den lige sagen. Den vre hermed varmt anbefalet.

If there is additional discussion of this review, you may access it through the list discussion logs at:
http://h-net.msu.edu/cgi-bin/logbrowse.pl.

Citation: Aage Trommer. Review of Lauridsen, John T., *Dansk Nazisme 1930-45*. H-Skand, H-Net Reviews. November, 2002.
URL: http://www.h-net.org/reviews/showrev.php?id=6939

Copyright © 2002 by H-Net, all rights reserved. H-Net permits the redistribution and reprinting of this work for nonprofit, educational purposes, with full and accurate attribution to the author, web location, date of publication, originating list, and H-Net: Humanities & Social Sciences Online. For any other proposed use, contact the Reviews editorial staff at hbooks@mail.h-net.msu.edu.